

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับความเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับเงินค่าตอบแทน
ผู้เสียหาย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน
และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

พิมพ์ณี เลียงจรรยารัตน์^{*}
รองศาสตราจารย์ พิมพ์ ทิพย์มณี^{**}

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาถึงการจ่ายค่าตอบแทนให้แก่ผู้เสียหายในคดีอาญา หรือทายาทผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น เมื่อเกิดอาชญากรรมขึ้นทำให้บุคคลได้รับความเสียหาย อันถือว่าเป็นความผิดพลาดของรัฐที่ไม่อาจคุ้มครองความปลอดภัยของบุคคลได้ ซึ่งรัฐมีหน้าที่ต้องเข้ามาช่วยเหลือเยียวยาให้กับผู้เสียหาย ดังนั้น รัฐจึงได้ตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาพ.ศ. 2544 ขึ้นมาเป็นมาตรการเสริมเพื่อชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย

เมื่อมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 เป็นระยะเวลาหนึ่งทำให้พบว่า มีจำนวนเงินคงค้างที่ไม่สามารถจ่ายให้แก่ผู้เสียหาย หรือทายาทผู้มีสิทธิรับเงินได้ ปัญหาหลักที่ก่อให้เกิดกรณีเงินค่าตอบแทนผู้เสียหายค้างจ่าย หรือเงินอาจไม่ถึงมือผู้มีสิทธิรับเงิน อาทิ การจ่ายเงินให้แก่บุคคลที่ไม่มีสถานะทางสังคม กรณีที่คณะกรรมการมีมติสั่งจ่ายคนต่างชาติ ซึ่งขณะสั่งจ่ายผู้เสียหาย หรือทายาทผู้มีสิทธิรับเงินได้เดินทางกลับไปยังประเทศของตนแล้ว ทำให้ยากแก่การติดตามส่งและรับเอกสารหรือกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาพิจารณาสั่งจ่ายแก่ทายาทจำนวนตั้งแต่ 4 คนขึ้นไป และทายาทประสงค์จะรับเงินค่าตอบแทน พร้อมกันทุกคนโดยไม่ยินยอมมอบอำนาจให้ผู้หนึ่งผู้ใดรับเงินแทน เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้เขียนจึงขอเสนอความเห็น ว่า ควรบัญญัติให้ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้พิจารณาจ่ายเงินตามหลักการที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาให้ถือเป็นมติไว้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และรวดเร็วในการจ่ายเงิน สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับ “ความเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับเงิน” ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทายาทผู้เสียหายด้วยกัน ประชาสัมพันธ์เผยแพร่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ให้แก่ประชาชนทั่วไปได้รับทราบสิทธิ

^{*} นักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

^{**} ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

1. บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการชดเชยความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาโดยรัฐ คือ พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ในส่วนที่ 4 ว่าด้วยสิทธิในกระบวนการยุติธรรม มาตรา 40 (5) ได้บัญญัติรับรองสิทธิไว้ กล่าวคือ ผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐส่วนค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นให้เป็นที่กฎหมายบัญญัติ โดยหลักแล้ว สิทธิในการร้องขอค่าตอบแทนตามกฎหมายนี้ ถือเป็นสิทธิส่วนบุคคลของผู้เสียหายเท่านั้นไม่อาจโอนสิทธิให้บุคคลอื่นได้ อย่างไรก็ตาม สิทธิดังกล่าวไม่สูญเสียไปเพราะการสืบมรดกการสวมสิทธิของทายาท กำหนดให้กรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายแล้วแต่กรณี ให้สิทธิในการเรียกร้องและการรับค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายตกแก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายนั้น (มาตรา 6) ทั้งนี้ ตามที่ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาว่าด้วยการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ข้อ 3 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ทายาท” หมายความว่า (ก) ผู้สืบสันดาน (ข) ผู้บุพการี (ค) คู่สมรส (ง) บุคคลใดๆ ซึ่งให้อุปการะ หรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย หรือจำเลย แล้วแต่กรณี และทายาทซึ่งมีสิทธิขอรับค่าตอบแทนต้องเป็นทายาทซึ่งได้รับความเสียหาย นั้น

สิทธิตามกฎหมายนี้ เป็นสิทธิที่รัฐจะเยียวยาให้ เพื่อเยียวยาการที่ผู้เสียหายในคดีอาญาได้รับความเสียหาย และเมื่อพิจารณาบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ประกอบด้วย จะเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ ชีวิต และร่างกาย ฉะนั้น จึงน่าจะเป็นเรื่องทางอาญาเฉพาะตัวผู้เสียหาย ไม่ได้เกี่ยวกับทรัพย์สินอันจะตกเป็นมรดก จึงมีบทบัญญัติมาตรา 6 กำหนดให้สิทธิดังกล่าวตกแก่ทายาทตามที่กฎหมายบัญญัติ ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดตัวทายาทผู้มีสิทธิในค่าตอบแทน กรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ทั้งนี้ เนื่องจากตามระเบียบคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย .. ว่าด้วยการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอค่าตอบแทนฯ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ข้อ 3 ได้นิยามความหมายของทายาทไว้ ดังนี้ จะเห็นว่า ความหมายของทายาทนี้ไม่ได้เป็นไปตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะมรดก ทั้งที่จริง ๆ แล้ว เมื่อผู้เสียหายถึงแก่ความตาย สิทธิในค่าตอบแทนของผู้เสียหายน่าจะตกทอดแก่ทายาท ตามหลักกฎหมายมรดก เมื่อไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายมรดกจึงขาดความชัดเจนในเรื่องของการลำดับสิทธิของทายาทดังกล่าวนี้ ว่าผู้ใดควรจะเป็นผู้มีสิทธิในลำดับต้น หรือจะให้ทุกคนมีสิทธิเท่ากัน อีกทั้ง ยังมีปัญหาความไม่ชัดเจนในกรณีทายาทตามระเบียบฯ ข้อ 3 (ง) บุคคลใดๆ ซึ่งให้อุปการะ หรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย ว่าบุคคลที่ควรได้รับค่าตอบแทนอันเนื่องมาจากการอุปการะนี้ ควรเป็นผู้อยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย หรือเป็นผู้ที่ให้อุปการะผู้เสียหาย รวมถึงสิทธิที่จะได้รับค่าขาดไร้อุปการะกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตาย ดังนั้น จึงเห็นควรศึกษาวิเคราะห์ความเป็นทายาทตาม

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ปัญหาของการเป็น “ทนายท” ผู้มีสิทธิรับเงิน ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ อันนำมาซึ่งการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการจ่ายเงินแก่ “ทนายท” ผู้มีสิทธิรับเงินตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 เพื่อให้ค่าตอบแทนดังกล่าว ถึงยังผู้มีสิทธิรับเงินโดยแท้จริง และถูกต้อง ครบถ้วนต่อไป

2. มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญา ในประเทศไทย เปรียบเทียบกับต่างประเทศ

2.1 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาของประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายในคดีอาญาในลักษณะเยียวยาผู้เสียหายทางการเงินอยู่ 3 ฉบับ คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยเรื่องละเมิด พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544 และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่มีการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา44/1และมาตรา44/2 ซึ่งกฎหมายเรื่องละเมิดรัฐได้กำหนดมาตรานี้ไว้เป็นหลักในการให้สิทธิแก่ผู้เสียหายในคดีอาญา ที่จะฟ้องเรียกค่าเสียหายในทางแพ่ง โดยกำหนดให้สอดคล้องกับความผิดในทางอาญา รัฐไม่ได้ให้ค่าตอบแทนในเรื่องนี้แก่ผู้เสียหายแต่อย่างใด

บทบัญญัติมาตรา 245ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของบุคคล ซึ่งได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่นโดยตนไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายโดยทางอื่น จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ.2544ขึ้น แม้ในปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช2540ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว แต่สิทธิในการได้รับการเยียวยาความเสียหายแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาก็ยังคงได้รับการรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช2550ในส่วนที่4ว่าด้วยสิทธิในกระบวนการยุติธรรม มาตรา 40(5) กล่าวคือ ผู้เสียหายในคดีอาญามีสิทธิได้รับความคุ้มครองและความช่วยเหลือที่จำเป็นและเหมาะสมจากรัฐส่วนค่าตอบแทนค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยผู้เสียหายที่ได้รับค่าตอบแทน จะต้องเป็นบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายถึงแก่ชีวิตหรือร่างกายหรือจิตใจเนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น โดยตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด และความผิดต้องเป็นความผิดที่ระบุในท้ายพระราชบัญญัตินี้ คือได้รับบาดเจ็บทางร่างกายจิตใจ หรือถึงแก่ความตายเนื่องจากถูกทำร้าย ถูกฆ่าตาย ถูกหลอกหลอน ถูกทำให้แท้งลูก ถูกข่มขืน ถูกกระทำอนาจาร ได้รับบาดเจ็บหรือตายจากการกระทำโดยประมาทของผู้อื่นเด็ก คนชรา ผู้ป่วยที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้และถูกทอดทิ้ง

โดยหลัก กฎหมายให้สิทธิแก่ผู้เสียหายตามความหมายที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฯ มาตรา 3 เป็นผู้มีสิทธิยื่นคำขอรับค่าตอบแทน หากแต่ในกรณีที่ผู้เสียหายนั้น ถึงแก่ความตาย ก่อนที่ยื่นขอรับค่าตอบแทนจากรัฐ หรือถึงแก่ความตาย ก่อนรับค่าตอบแทน กฎหมายจึงได้กำหนดให้สิทธิแก่ทายาทของผู้เสียหายผู้นั้น เป็นผู้มีสิทธิเรียกร้องและรับค่าตอบแทนได้ หากแต่ต้องเป็นทายาทผู้ได้รับความเสียหายด้วยการสวมสิทธิของทายาท กำหนดให้กรณีที่ผู้เสียหายหรือจำเลยถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายแล้วแต่กรณี ให้สิทธิในการเรียกร้องและการรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตกแก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายหรือจำเลยนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด (มาตรา 6)

โดยกฎหมายได้กำหนด ระบุบุคคล ซึ่งถือเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับเงินไว้ด้วย ดังต่อไปนี้

(ก) ผู้สืบสันดาน

(ข) ผู้บุพการี

(ค) คู่สมรส

(ง) บุคคลใดๆ ซึ่งให้อุปการะ หรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย

โดยทายาทของผู้เสียหาย ซึ่งมีสิทธิขอรับค่าตอบแทน ต้องเป็นทายาทซึ่งได้รับความเสียหายด้วย

2.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการเยียวยาผู้เสียหายในคดีอาญาของต่างประเทศ

ในต่างประเทศมีกฎหมายชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้เสียหายโดยรัฐและจัดให้มีโครงการช่วยเหลือโดยวิธีอื่นนอกเหนือจากการจ่ายค่าทดแทนด้วย เช่น ประเทศอังกฤษ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐฝรั่งเศส ประเทศเยอรมนี ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น ซึ่งมีรูปแบบและระบบกฎหมายที่แตกต่างกันอยู่บ้าง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละประเทศเป็นสำคัญ แม้ในรายละเอียดของการที่รัฐจ่ายค่าทดแทนให้แก่ผู้เสียหายในคดีอาญาในประเทศต่างๆ จะมีความแตกต่างกันอยู่บ้างแต่ส่วนใหญ่จะมีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีการจ่ายค่าทดแทน โดยเกี่ยวกับความผิดอาญา ที่มีต่อชีวิตร่างกาย ช่มชืดกระทำการซ้ำเราก่อนความผิดฐานอื่นๆ มีการนำเอาประเด็นการมีส่วนร่วมของผู้เสียหายในการกระทำความผิดอาญามาเป็นข้อพิจารณาในการจ่ายค่าทดแทน และมีคณะกรรมการเป็นองค์กรผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยในการจ่ายค่าทดแทน

หลักกฎหมายในสาธารณรัฐฝรั่งเศส มีหลักการให้การให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายโดยรัฐ ซึ่งในกรณีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีให้ผู้รับผิดชอบชดใช้ในทางแพ่งและศาลได้มีคำพิพากษาให้จ่ายเงินเป็นจำนวนที่สูงกว่าที่คณะกรรมการได้กำหนดไว้ ผู้เสียหายอาจร้องขอต่อคณะกรรมการเพื่อขอค่าเสียหายเพิ่มขึ้นถึงจำนวนเงินที่ศาลได้กำหนดให้ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับแต่มีคำพิพากษาของศาลและการเรียกร้องให้ได้รับการเยียวยาความเสียหายจากการกระทำความผิด

ทางอาญาอาจใช้กับความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เช่นในความผิดฐานลักทรัพย์ ฉ้อโกง หรือยักยอก ไม่ได้รับการเยียวยาหรือได้รับการชดเชยค่าเสียหายไม่เพียงพอกับความเสียหายที่ได้รับจากการกระทำความผิดดังกล่าวจนถึงขนาดที่ทำให้ผู้นั้นตกอยู่ในสภาพที่สิ้นไร้ปัจจัยในการช่วยเหลือตนเอง

ส่วนในประเทศญี่ปุ่นการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนจะใช้เวลาประมาณห้าเดือนนับแต่ยื่นคำร้อง และจากนั้นจะใช้เวลาอีกประมาณสองสัปดาห์ในการดำเนินการให้ผู้เสียหายหรือทายาทได้รับค่าชดเชย และหากคณะกรรมการไม่สามารถพิจารณาจ่ายค่าทดแทนแก่ผู้เสียหายหรือทายาทได้ในเวลาอันสมควร เพราะไม่พบตัวผู้กระทำความผิด หรือคณะกรรมการไม่สามารถหามิตร่วมกันในการจ่ายค่าทดแทนได้เพราะความเสียหายไม่แน่ชัด กฎหมายให้อำนาจคณะกรรมการจ่ายเงินเป็นการช่วยเหลือฉุกเฉินแก่ผู้เสียหายหรือทายาทก่อนได้เป็นจำนวนตามสมควร

3. ผลของการศึกษาความเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับเงินค่าตอบแทนผู้เสียหาย ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

3.1 พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 มาตรา 6 ในกรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายแล้วแต่กรณี ให้สิทธิในการเรียกร้อง และการรับค่าตอบแทน หรือค่าใช้จ่ายตกแก่ทายาท ซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายนั้น ทั้งนี้ ตามที่ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ว่าด้วยการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอค่าตอบแทน ค่าทดแทนและค่าใช้จ่าย (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548 ข้อ 3 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ทายาท” หมายความว่า (ก) ผู้สืบสันดาน (ข) ผู้บุพการี (ค) คู่สมรส (ง) บุคคลใดๆ ซึ่งให้อุปการะ หรืออยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย ซึ่งผู้เสียหายที่จะมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายแล้วแต่กรณีตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัตินี้ บุคคลดังกล่าวต้องไม่มีส่วนก่อให้เกิด หรือร่วมกระทำความผิดอาญาที่ทำให้ตนได้รับความเสียหายนั้น เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ หากเป็นกรณีจำเลย จะกำหนดให้จ่ายค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี อีกทั้งกฎกระทรวงที่ออกตามความในพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ทั้งค่าทนายความและค่าใช้จ่ายที่จำเป็น เห็นว่า ในส่วนที่เยียวยาให้แก่จำเลยนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย จึงเป็นทรัพย์สินของจำเลยทันทีที่จำเลยได้รับค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้ สิทธิดังกล่าว เมื่อจำเลยถึงแก่ความตายจึงควรที่จะตกเป็นมรดกที่ทายาทมีสิทธิได้รับอัตโนมัติตามกฎหมาย แม้ไม่ต้องแสดงเจตนารับก็ได้รับมรดก แต่เมื่อ

พิเคราะห์จากแนวคิด เจตนารมณ์ในการให้การเยียวยาแก่ผู้เสียหายในคดีอาญาซึ่งมีลักษณะเป็นการสงเคราะห์ และชดเชยเบื้องต้นเท่านั้น ค่าตอบแทนดังกล่าวจึงไม่อาจถือเป็นมรดกได้ แต่มาตรา 6 ได้วางหลักไว้ว่า กรณีที่ผู้เสียหายถึงแก่ความตายก่อนที่จะได้รับค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่าย ให้สิทธิในการเรียกร้อง และการรับค่าตอบแทนหรือค่าใช้จ่ายตกแก่ทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายนั้น กล่าวคือ ทายาทผู้มีสิทธิรับเงินของผู้เสียหายต้องเป็นทายาทผู้ซึ่งได้รับความเสียหาย และต้องเป็นทายาทตามระเบียบฯ ข้อ 3 (ก) - (ง) กล่าวคือ ผู้สืบสันดาน ผู้บุพการี คู่สมรส และบุคคลใด ๆ ซึ่งให้อุปการะ หรืออยู่ในการอุปการะของผู้เสียหายเท่านั้น กรณีดังกล่าวจึงแตกต่างจากทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทายาทตามระเบียบฯ มีความสอดคล้องกับความเป็นจริง และการที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 บัญญัติรับรอง “สิทธิ” ในการร้องขอค่าทดแทนและ/หรือค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญาซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์นั้น สิทธิดังกล่าวย่อมมีสถานะเป็น “สิทธิในทางทรัพย์สิน” ซึ่งการเกิดขึ้นของสิทธิขึ้นอยู่กับพื้นฐานว่า มีการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาด และเกิดการล่วงละเมิดต่อสิทธิในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน หรือชื่อเสียง อันนำมาซึ่งความเสียหาย หรือเสื่อมเสียแก่จำเลยในคดีอาญานั้น ๆ หากจำเลยดังกล่าวยังมีชีวิตอยู่ สิทธิในเงินที่จะได้รับการเยียวยาย่อมตกแก่ตัวจำเลยนั่นเอง แต่หากจำเลยดังกล่าวได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว สิทธิในเงินที่จะได้รับย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของจำเลย ดังนั้น สิทธิในการได้รับการเยียวยาที่เป็น “ตัวเงิน” จึงควรจะเป็นมรดกที่สามารถตกทอดแก่ทายาทได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 และมาตรา 1600 ต่างกับแนวคิดการสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้เสียหาย เงินสงเคราะห์ไม่ถือว่าเป็นมรดกอันจะตกแก่ทายาทขณะที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย เนื่องจากสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิที่โดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้เสียหายโดยแท้ ข้อแตกต่างประการสำคัญประการหนึ่งของความเป็นทายาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และทายาทตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 นั้น กล่าวคือ ตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ทายาทมี 2 ประเภท กล่าวคือ (1) ทายาทโดยธรรม ซึ่งได้แก่ ทายาทโดยธรรมประเภทญาติ และทายาทโดยธรรมประเภทคู่สมรส และ (2) ทายาทโดยพินัยกรรม ซึ่งข้อแตกต่างในเรื่องความเป็นทายาทนี้ ทำให้ผลของการมีสิทธิรับเงินของทายาทแตกต่างกัน ทั้งนี้ ไม่รวมทายาทโดยพินัยกรรม แม้ว่าจะเป็นความประสงค์ครั้งสุดท้ายของผู้เสียหายก่อนตายโดยทางพินัยกรรมว่า ให้เงินค่าตอบแทน และ/หรือค่าใช้จ่ายนี้ตกแก่ผู้ใดก็ตาม หากแต่บุคคลดังกล่าวไม่ได้มีฐานะเป็นทายาทตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดไว้แล้วไซ้ร้ ก็หาเป็นผลให้ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายดังกล่าวตกแก่บุคคลซึ่งไม่ได้เป็นทายาทตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ ต่างกับจำเลย เนื่องจากเห็นว่า ค่าขาดประโยชน์ที่ตามมาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี ค่าทนายความ และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในส่วนที่เยียวยาให้แก่จำเลยเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

ทรัพย์สินของจำเลย และเป็นทรัพย์สินของจำเลยทันทีที่จำเลยได้รับค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่าย ตามที่กฎหมายกำหนด และเห็นว่าสิทธิดังกล่าว เมื่อจำเลยถึงแก่ความตายควรที่จะตกเป็น มรดกที่ทายาทมีสิทธิได้รับอัตโนมัติตามกฎหมาย แม้ไม่ต้องแสดงเจตนารับก็ได้มรดก โดย เพิ่มเติมนิยามของทายาทในวรรคท้ายว่า ทายาทของจำเลยตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ หมายรวมถึงทายาทผู้ซึ่งจำเลยแสดงเจตนาก่อนตายประสงค์ โดยระบุชื่อคนหนึ่งคนใดให้ รับค่าทดแทน และ/หรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวโดยเฉพาะ ก็ให้สิทธิในค่าทดแทน และ/หรือ ค่าใช้จ่ายดังกล่าวตกแก่ผู้นั้น ด้วยหลักการและแนวคิดของการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายนั้น คือ การเยียวยาและการสงเคราะห์เบื้องต้น เนื่องจากรัฐบกพร่อง ในการปกป้องดูแล ประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เสียหายอันมีอาจจะตกทอดเป็นมรดกได้ ซึ่งแตกต่างกับ จำเลยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้น เนื่องจากการดำเนินกระบวน ยุติธรรมที่ผิดพลาดของเจ้าหน้าที่รัฐ ทั้งค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นตัวเงิน อันอาจตกเป็นมรดกแก่ทายาทได้ ดังนี้ การกำหนดบทนิยามของทายาทนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ควรแยกค่านิยาม คำว่า ทายาทของผู้เสียหาย และทายาทของจำเลยออกจากกัน เนื่องจาก แนวคิด เจตนารมณ์ ลักษณะการตอบแทน หรือทดแทนมีความแตกต่างกัน

การนิยามคำว่า “ทายาท” ที่ไม่ได้ระบุไว้ว่า “ทายาท” ที่ว่าระบุไว้ในพระราชบัญญัตินั้น หมายถึงทายาทแบบใด ทำให้ไม่มีความชัดเจน เพราะเมื่อการนิยามความหมายขาดความชัดเจน แล้ว ก็จะมีปัญหาในเรื่องของการพิจารณาในการให้ค่าตอบแทน หรือค่าชดเชย ให้กับผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายแล้วเสียชีวิต ทำให้เกิดการอ้างทายาทหลายคนเพราะ ในพระราชบัญญัติไม่ได้ระบุ หรือเรียงลำดับของทายาทเอาไว้ และความหมายของทายาทนี้ก็ไม่ได้ เป็นไปตามหลักกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะมรดก ทั้งที่จริง ๆ แล้ว เมื่อผู้เสียหายถึงแก่ ความตาย สิทธิในค่าตอบแทนของผู้เสียหาย น่าจะตกทอดแก่ทายาทตามหลักกฎหมายมรดก เมื่อ ไม่เป็นไปตามหลักกฎหมายมรดก จึงขาดความชัดเจนในเรื่องของลำดับสิทธิของทายาทดังกล่าวนี้ ว่าผู้ใดควรจะเป็นผู้มีสิทธิในลำดับต้น หรือจะให้ทุกคนมีสิทธิเท่ากัน อีกทั้งยังมีปัญหาความไม่ ชัดเจน ในกรณี “ทายาท” ตามระเบียบฯ ข้อ (3) (ง) บุคคลใด ๆ ซึ่งให้การอุปการะ หรืออยู่ใน อุปการะของผู้เสียหาย ว่าบุคคลที่ควรได้รับค่าตอบแทน อันเนื่องมาจากการอุปการะนี้ควรเป็นผู้ที่ อยู่ในอุปการะของผู้เสียหาย หรือเป็นผู้ที่ให้อุปการะผู้เสียหาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับสิทธิ ได้รับค่าชดเชยหรืออุปการะกรณีผู้เสียหายถึงแก่ความตาย

3.2 ปัญหาหลักที่ก่อให้เกิดกรณีเงินค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ ค้างจ่าย หรือเงินอาจไม่ถึง มือผู้มีสิทธิรับเงิน มีดังนี้

1) การจ่ายเงินแก่บุคคลผู้ไม่มีสถานะทางสังคม ได้แก่ คนไทย หรือคนต่างด้าวที่ไม่มี บัตรประจำตัวประชาชน หรือหนังสือเดินทาง กรณีดังกล่าว ทำให้เกิดปัญหาในการจ่ายเงิน เงินไม่ ถึงมือผู้รับ รวมถึงเกิดงบประมาณค้างจ่ายจำนวนมาก กล่าวคือ ธนาคารจะปฏิเสธการจ่ายเงินผ่าน เช็คแก่ผู้ที่ไม่มียบัตรประจำตัวประชาชน หรือหนังสือเดินทาง รวมถึงปฏิเสธการเปิดบัญชีธนาคาร

ด้วย โดยในทางปฏิบัติ สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินฯ จะแก้ไขโดยการส่งจ่ายเช็คเป็นชื่อผู้มีสิทธิรับเงิน โดยไม่ขีดฆ่าคำว่า “หรือผู้ถือ” แต่จะมอบเช็คดังกล่าวผ่านสถานทูต ตัวแทนของหน่วยงานราชการ เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มูลนิธิเด็กและสตรี หรือผู้รับมอบอำนาจในการยื่นคำขอ เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวอาจส่งผลให้เงินถึงมือผู้รับไม่ครบถ้วน หรือเงินทั้งหมดไม่ถึงมือผู้รับ ทำให้ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่จะเยียวยาเบื้องต้นแก่ผู้เสียหาย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายนั้น

2) กรณีที่คณะกรรมการมีมติสั่งจ่ายคนต่างชาติ ซึ่งขณะสั่งจ่ายผู้เสียหาย หรือทายาทผู้มีสิทธิรับเงินได้เดินทางกลับไปยังประเทศของตนแล้ว ทำให้ยากแก่การติดตามส่ง และรับเอกสาร เพราะบางครั้งกว่าการพิจารณาจะเสร็จสิ้น อาจต้องรอเอกสารพฤติการณ์แห่งคดีของพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ หรือศาล จึงจะสามารถนำเรื่องเข้าพิจารณาได้ ในทางปฏิบัติ สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินฯ จะประสานไปยังผู้ยื่นคำขอให้ทายาทผู้มีสิทธิรับเงินทำหนังสือมอบอำนาจให้บุคคลที่ตนไว้วางใจรับเช็คแทนตนได้

4. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

4.1 ควรบัญญัตินิยามของคำว่า “ทายาท” ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยกำหนดกรอบให้อยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติพิเศษ กล่าวคือ การเป็นทายาทโดยธรรมประเภทคู่สมรสควรมีบทบัญญัติทางกฎหมายผ่อนคลายเป็นพิเศษให้สิทธิแก่คู่สมรสตามความเป็นจริง เช่นเดียวกับ การเป็นทายาทโดยธรรมประเภทญาติ ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

การที่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 บัญญัติรับรอง “สิทธิ” ในการร้องขอค่าทดแทน และ/หรือค่าใช้จ่ายให้แก่จำเลยในคดีอาญาซึ่งเป็นผู้บริสุทธิ์นั้น สิทธิดังกล่าวย่อมมีสถานะเป็น “สิทธิในทางทรัพย์สิน” ซึ่งการเกิดขึ้นของสิทธิขึ้นอยู่กับพื้นฐานว่า มีการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่ผิดพลาดและเกิดการล่วงละเมิดต่อสิทธิในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน หรือชื่อเสียง อันนำมาซึ่งความเสียหายหรือเสื่อมเสียแก่จำเลยในคดีอาญานั้น ๆ หากจำเลยดังกล่าวยังมีชีวิตอยู่ สิทธิในเงินที่จะได้รับการเยียวยาย่อมตกแก่ตัวจำเลยนั่นเอง แต่หากจำเลยดังกล่าวได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว สิทธิในเงินที่จะได้รับย่อมตกทอดแก่ทายาทโดยธรรมของจำเลย ดังนั้น สิทธิในการได้รับการเยียวยาที่เป็น “ตัวเงิน” จึงควรจะเป็นมรดกที่สามารถตกทอดแก่ทายาทได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1599 และมาตรา 1600 ต่างกับแนวคิดการสงเคราะห์เบื้องต้นแก่ผู้เสียหาย เงินสงเคราะห์ไม่ถือว่าเป็นมรดกอันจะตกแก่ทายาทขณะที่เจ้ามรดกถึงแก่ความตาย เนื่องจากสิทธิดังกล่าวเป็นสิทธิที่โดยสภาพแล้ว เป็นการเฉพาะตัวของผู้เสียหายโดยแท้ แม้ว่าจะเป็นความประสงค์ครั้งสุดท้ายของผู้เสียหายก่อนตายโดยทางพินัยกรรมว่าให้เงินค่าตอบแทน และ/หรือค่าใช้จ่ายนี้ตกแก่ผู้อื่นก็ตาม หากแต่บุคคลดังกล่าวไม่ได้มีฐานะเป็นทายาทตามที่พระราชบัญญัตินี้

กำหนดไว้แล้วไซ้ ก็หาเป็นผลให้ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายดังกล่าวตกแก่บุคคลซึ่งไม่ได้เป็นทายาทตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ ต่างกับจำเลย เนื่องจากเห็นว่า ค่าขาดประโยชน์นำมาหาได้ในระหว่างถูกดำเนินคดี ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี ค่าทนายความ และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในส่วนที่เสียหายให้แก่จำเลย เป็นเรื่องเกี่ยวกับทรัพย์สินของจำเลย และเป็นทรัพย์สินของจำเลยทันทีที่จำเลยได้รับค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามที่กฎหมายกำหนด และเห็นว่าสิทธิดังกล่าวเมื่อจำเลยถึงแก่ความตายควรที่จะตกเป็นมรดกที่ทายาทมีสิทธิได้รับอัตโนมัติตามกฎหมายแม้ไม่ต้องแสดงเจตนาไว้ก็ได้รับมรดก โดยเพิ่มเติมนิยามของทายาทในวรรคท้ายว่า ทายาทของจำเลยตามพระราชบัญญัตินี้ ให้หมายความรวมถึงทายาทผู้ที่จำเลยแสดงเจตนาก่อนตายประสงค์ โดยระบุชื่อคนหนึ่งคนใดให้รับค่าทดแทน และ/หรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวโดยเฉพาะ ก็ให้สิทธิในค่าทดแทน และ/หรือค่าใช้จ่ายดังกล่าวตกแก่ผู้นั้น ทั้งนี้ เป็นไปตามหลักการแสดงเจตนา

ด้วยหลักการ และแนวคิดของการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหายนั้น คือ การเยียวยา และการสงเคราะห์เบื้องต้น เนื่องจากรัฐบกพร่องในการปกป้องดูแลประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิเฉพาะตัวของผู้เสียหายอันมีอาจจะตกทอดเป็นมรดกได้ ซึ่งแตกต่างกับจำเลย ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อทดแทนความเสียหายที่เกิดขึ้น เนื่องจากการดำเนินกระบวนยุติธรรมที่ผิดพลาดของเจ้าหน้าที่รัฐทั้งค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นตัวเงิน อันอาจตกเป็นมรดกแก่ทายาทได้ ดังนี้ การกำหนดนิยามของทายาทนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ควรแยกค่านิยาม คำว่า ทายาทของผู้เสียหาย และทายาทของจำเลยออกจากกัน เนื่องจากแนวคิด เจตนาธรรมณ์ ลักษณะการตอบแทน หรือทดแทนมีความแตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2546 แล้วพบว่า กฎหมายมิได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการยื่นคำขอรับค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา สำหรับทายาทของผู้เสียหาย หรือจำเลยในคดีอาญา เอาไว้โดยเฉพาะ ดังนี้ เพื่อให้เกิดความชัดเจน ในเรื่องการมีสิทธิได้รับค่าตอบแทน โดยเฉพาะในกรณีที่ผู้เสียหาย รายนั้น ๆ มีทายาทโดยธรรมหลายคน จึงเห็นควรให้มีการบัญญัติหลักเกณฑ์ในส่วนดังกล่าวเพิ่มเติม อาทิ การกำหนดความสัมพันธ์ ในกรณีทายาทโดยธรรมมีหลายคน ว่าผู้ใดจะเป็นผู้มีสิทธิในการยื่นคำขอ การแสดงพยานหลักฐานถึงความเป็นทายาทโดยธรรม ผลในการยื่นคำขอจะมีผลถึงทายาทโดยธรรมคนอื่น ๆ ด้วย หรือไม่ และทายาทโดยธรรมอื่น ที่มีได้ยื่นคำขอจะมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนในคดีอาญาดังกล่าว หรือไม่ เพียงใด

4.2 กรณีเงินค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ ค้างจ่าย หรือเงินอาจไม่ถึงมือผู้มีสิทธิรับเงิน ดังนี้

1) การจ่ายเงินแก่บุคคลผู้ไม่มีสถานะทางสังคม ได้แก่ คนไทย หรือคนต่างด้าวที่ไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน หรือหนังสือเดินทาง

ผู้เขียนเห็นด้วยกับในทางปฏิบัติว่า การส่งจ่ายเช็คเป็นชื่อผู้มีสิทธิรับเงิน โดยไม่ขีดฆ่า คำว่า “หรือผู้ถือ” แต่จะมอบเช็คดังกล่าวผ่านสถานทูต ตัวแทนของหน่วยงานราชการ เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มูลนิธิเด็กและสตรี หรือผู้รับมอบอำนาจในการยื่นคำขอ เป็นต้น นั้นเป็นการดี แต่การดำเนินการดังกล่าวอาจส่งผลให้เงินถึงมือผู้รับไม่ครบถ้วน หรือเงินทั้งหมดไม่ถึงมือผู้รับ ทำให้ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่จะเยียวยาเบื้องต้นแก่ผู้เสียหาย หรือทายาทซึ่งได้รับความเสียหายของผู้เสียหายนั้น จึงเห็นในข้อนี้ว่า ควรหารือกระทรวงการคลัง กรณีงดเว้นสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาหนังสือเดินทาง เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการเบิกจ่าย โดยอนุโลมให้ใช้ลายพิมพ์นิ้วมือและภาพถ่ายจากพนักงานสอบสวน กับลายพิมพ์นิ้วมือ และภาพถ่ายขณะรับเงิน ที่ถูกต้องตรงกัน และ/หรืออาจมีคำรับรองจากผู้ปกครองท้องที่ ผู้ปกครองท้องถื่น หรือผู้นำชุมชน หรือข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป ใช้เบิกจ่ายแทน และให้ถือว่ามีผลสมบูรณ์

2) กรณีที่คณะกรรมการมีมติส่งจ่ายคนต่างชาติ ซึ่งขณะส่งจ่ายผู้เสียหาย หรือทายาทผู้มีสิทธิรับเงินได้เดินทางกลับไปยังประเทศของตนแล้ว ผู้เขียนเห็นว่า ควรบัญญัติให้ผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา เป็นผู้พิจารณาจ่ายเงินตามหลักการที่คณะกรรมการให้ถือเป็นมติไว้ในกรณีปกติ สำหรับกรณีพิเศษ ให้เป็นอำนาจของประธานคณะกรรมการ หรือกรรมการ 2 ท่าน ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาสั่งจ่ายหรือไม่แทน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความคล่องตัว และรวดเร็วในการจ่ายเงิน เห็นควรจัดตั้งกองทุนเยียวยาผู้เสียหายเบื้องต้น กรณีฉุกเฉิน โดยอาศัยอำนาจแห่งพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ นี้ และให้อำนาจการสั่งจ่ายเป็นของผู้อำนวยการสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา

จากการที่ผู้เขียนได้ศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะมาตรการทางกฎหมาย เพื่อให้การจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายจากการกระทำความผิดทางอาญาของผู้อื่น หรือทายาทผู้มีสิทธิรับเงินตรงตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย มีความถูกต้อง ครบถ้วน แม่นยำ รวดเร็ว ไม่คงค้างจ่าย และเพื่อให้ระบบการช่วยเหลือเยียวยาผู้เสียหายในประเทศไทยมีประสิทธิภาพ เป็นธรรมมากยิ่งขึ้น เห็นควรแก้ไขให้เงินค่าตอบแทนคงค้างทั้งหมด ตกแก่แผ่นดิน เมื่อเลยกำหนดระยะเวลาในการรับเงินหนึ่งปี หรือมีหนังสือแจ้งข้อขัดข้องมายังสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ทั้งนี้ เพื่อประเทศชาติจักได้นำเงินดังกล่าวไปใช้เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์แก่แผ่นดินต่อไป อีกทั้ง เงินที่นำมาเยียวยาผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายฯ พ.ศ. 2544 นี้ เป็นเงินงบประมาณแผ่นดิน การที่เงินคงค้างตกคืนแก่แผ่นดิน จักทำให้มีเงินเพื่อนำมาช่วยเหลือเยียวยาเบื้องต้นแก่ผู้เสียหาย หรือทายาทสมดังเจตนารมณ์สืบไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และอัตราในการจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2546.

คณะที่ปรึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชเสนอต่อกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม. (2550). รายงานการศึกษาวิจัยกฎหมายจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา. กรุงเทพมหานคร.

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เสนอต่อสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม. (2556). โครงการพัฒนากฎหมายและประสิทธิภาพการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย ผู้ต้องหา และจำเลยในคดีอาญา ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และมาตรฐานสากล (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร.

นภาพร สุทธิวงศ์. (2556). การจ่ายค่าตอบแทนแก่ผู้เสียหายที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำ ความผิดทางอาญา: ศึกษาผลกระทบต่อสิทธิในการเรียกค่าสินไหมทดแทน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

นุชทิพย์ ป. บรรจงศิลป์. (2540) คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 6 มรดก. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

เบญจพล สาธิตสมิตพงษ์. (2548). สิทธิของบุตรนอกสมรส (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 และ 6.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส.

ประมวลกฎหมายอาญา.

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544.

พัชนี หาญเทพินทร์. (2548). สิทธิของชายหญิงที่อยู่ร่วมกันโดยมิได้สมรส (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลย ในคดีอาญา ว่าด้วยการยื่นคำขอ และวิธีพิจารณาคำขอ ค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย พ.ศ. 2545.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.

รัตฎา เมธาวิกุล. (2522). “บุตรนอกสมรส” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี). กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัตฎา เอกบุตร. (2555). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ว่าด้วยครอบครัว
บิดา มารดา และบุตร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร:สำนักพิมพ์นิติธรรม.

ภาษาต่างประเทศ

BOOK

Sumner, J. C. (1987, 20 December). “Victim Participation in the Criminal Injustice
System” *The Australain& New Zealand Journal of Criminology*.

The Law Reform Commission 1998.Consultation paper on Aggravated, Exemplary and
Restitutionary Damages.Retrieved June 8, 2012,

http://www.Lawreform.ie/publication/data/Irc97/Irc/Irc_97.html.

Uniform Crime Victims Reparation Act, 1973.